

SZABOVÁ Lucia Mgr.

Od: Podateľňa Kancelárie súdnej rady SR <podatelna@sudnarada.gov.sk>
Odoslané: piatok, 26. júna 2020 9:47
Komu: Lucia Szabová
Predmet: Fwd: stanovisko pléna sudcov Okresného súdu Partizánske
Prílohy: STANOVISKO pléna OS PE k novele zákona o sudcoch.docx

Príznak na spracovanie: Spracovať
Stav príznaku: Dokončené

Odosielateľ: Štefčík Peter JUDr.

Komu: __Vsetci.sudcovia

Cc: Kosová Marcela Mgr.

"podatelna@sudnarada.gov.sk" <podatelna@sudnarada.gov.sk>

Odoslané: 26.6.2020 9:01

Subjekt: stanovisko pléna sudcov Okresného súdu Partizánske

Vážená Súdna rada Slovenskej republiky, vážená pani Mgr. Kosová, vážené kolegyně a kolegovia.

V prílohe si Vám dovoľujem zaslať stanovisko pléna Okresného súdu Partizánske k novele zákona o sudcoch a prísediacich, prijaté na zasadnutí pléna dňa 26.06.2020.

Zároveň, súc delegovaný plénom, **v mene všetkých sudcov Okresného súdu Partizánske vyjadrujem podporu spoločnému stanovisku prezentovanému pani Mgr. Kosovou.**

S úctou

JUDr. Peter Štefčík

súdca

Okresný súd Partizánske

1. mája 225/4. 958 26 Partizánske

So znepokojením sme zaznamenali snahy Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky o zmenu ustanovení zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a príslužníkoch v znení neskorších predpisov týkajúcich sa odmeňovania a sociálneho zabezpečenia sudcov. Osobitne nás nepríjemne prekvapilo, aj s poukazom na programové vyhlásenie vlády, legislatívny proces vo vzťahu k týmto návrhom. Predloženie návrhu bez predchádzajúcej odbornej diskusie i jeho zaradenie do skráteného legislatívneho procesu nás vzhľadom k predchádzajúcim ubezpečeniam súčasnej vlády o dôslednom dodržiavaní transparentnosti legislatívneho procesu značne prekvapilo.

Účelom predloženého návrhu má byť zlepšenie podnikateľského prostredia. Skutočne nechápeme a zákonodarca nijako nezdôvodňuje, ako súvisí podnikateľské prostredie s odmeňovaním a sociálnym zabezpečením sudcov a ako zníženie príjmov sudcov oživí ekonomiku po jej útlme. Uvítali by sme, keby ministerstvo hospodárstva svoje tvrdenie podložilo relevantnou analýzou.

Ak by sme aj pripustili, že novelou možno dosiahnuť deklarovaný účel (na túto otázku ale odpoveď nepoznáme, žiadna finančná analýza nám známa nie je), potom nechápeme, z akého dôvodu majú mať prijaté opatrenia trvalý charakter. Návrh zákona bol predložený bez pripomienkového konania, s poukazom na mimoriadnu situáciu. Máme za to, že by bolo racionálne očakávať, že aj opatrenia v zákone navrhované budú mať dočasný charakter a budú sa viazať na prechodné obdobie núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie.

Ministerstvo zákon predkladá s tým, že nebude mať vplyv na rodinu a ani sociálne vplyvy. V súvislosti s navrhovaným zrušením príplatkov týkajúcich sa sociálnych dávok (nemocenské) znie toto tvrdenie veľmi zvláštne. Sudcovia sú v mnohých prípadoch živitelia rodín a zníženie príjmu v prípade práceneschopnosti ich rodiny celkom nepochybne nepriaznivo ovplyvní.

Vo vzťahu k navrhovanému zrušeniu inštitútu odmeny za lektorskú činnosť nad rámec povinností sudcu máme dôvodné pochybnosti o tom, akú úsporu môže zrušenie tejto odmeny priniesť. Javí sa nám však nespravodlivé požadovať od sudcov, ktorí sú ochotní nad rámec svojich zákonných povinností podieľať sa na vzdelávaní v justícii, aby tak robili bez nároku na akúkoľvek odmenu.

Vo vzťahu k navrhovanému zrušeniu inštitútu odmeny sudcu poukazujeme na ustanovenie § 78a ods. 5 veta druhá zákona o sudcoch, ktoré umožňuje odmenu nepriznať aj v takej ekonomickej situácii, v akej sa v súčasnosti Slovenská republika nachádza. Na tomto mieste je potrebné výrazne pripomenúť, že odmena sudcom (na tunajšom súde) už niekoľko rokov vyplatená nebola. Niet tak žiadneho rozumného dôvodu inštitút odmeny zrušiť. Nemožno totiž vylúčiť, že v budúcnosti sa finančná situácia štátu zlepší natoľko, že tento inštitút využiteľný bude a že sa môže v odôvodnených prípadoch stať jedným z účinných nástrojov na ocenenie mimoriadnych výkonov sudcu alebo jeho dlhoročnej práce (tak ako môže byť v pracovnoprávných vzťahoch odmena poskytnutá zamestnávateľom hociktorému zamestnancovi). Podotýkame, že kritériá pre odmeňovanie sudcov sú vždy vopred dané a odmenu v súčasnosti nie je možné udeľovať svojvoľne, nehovoriac o tom, že v rozpočte žiadne prostriedky na odmeny vyčlenené nie sú a ani dlhodobo neboli.

Za najväčší problém a najväčšie ohrozenie postavenia sudcov považujeme navrhované zrušenie príplatku k náhrade príjmu a k nemocenskému. Aj tento príplatok je podľa nášho názoru jedným z inštitútov posilnenia sudcovskej nezávislosti (spolu s platovými náležitosťami). Na našom vnímaní tohto príplatku nič nemenia ani účelovo citované rozhodnutia ústavného súdu, ktoré ministerstvo uvádza v dôvodovej správe k navrhovanej novele. Je pravda, že sudcovia na Slovensku majú platy prevyšujúce priemernú mzdu v hospodárstve. Avšak zároveň je potrebné dodať, že nejde o ničím výnimočný jav v civilizovanom svete. Sudcovia v každej vyspelej spoločnosti tvoria nadpriemerne odmeňovanú vrstvu obyvateľstva. Je to odôvodnené ich osobitným postavením ako predstaviteľov jednej z troch zložiek štátnej moci, ktorí musia mať v najširšom zmysle zabezpečenú vlastnú nezávislosť, vrátane materiálnych garancií. Na Slovensku začína základný plat sudcu na úrovni približne 2 950 € v hrubom (<http://slovak.statistics.sk>, § 2 ods. 1 zákona č. 120/1993 Z.z., § 67 zákona č. 385/2000 Z.z.), čo je približne 2 070 € v čistom (<https://www.platy.sk/vypocet-mzdy>). Nie je pritom podstatné, či sudca vykonáva funkciu v hlavnom meste alebo na malom okresnom súde. Pre

porovnanie, v Českej republike je to približne 3 300 € (<https://www.kupnisila.cz/platy-soudcu/>), v Rakúsku je to približne 3 950 € v hrubom (<https://www.bruttonetto-rechner.at/gehalt-richter/>) a v Nemecku je to podľa jednotlivých spolkových krajín od približne 4 150 € mesačne v hrubom (<https://www.lto.de/gehaltscheck-fuer-juristen/gehaltscheck-richter/>). Je pravda, že v Poľsku je to „len“ približne 2220 € v hrubom, avšak sudcovia neplatia odvody (<https://businessinsider.com.pl/twoje-pieniadze/praca/ile-zarabiaja-sedziowie-wynagrodzenia-w-sadach-krs-sadzie-najwyzszym-i-trybunale/s9293ld>). Verejnosť častokrát vníma sudcov len cez optiku prešľapov niektorých jedincov a cez optiku nadštandardných príjmov. Zlyhania niektorých sudcov treba prísne postihovať v trestných konaniach, nadštandardné príjmy sudcovia v porovnaní so sudcami v iných štátoch stredoeurópskeho priestoru nemajú. Porovnanie s inými profesiami na Slovensku (pri zohľadnení potrebného vzdelania, prístupu k nim, miery nesenej zodpovednosti a miery kontroly verejnosťou) si môže urobiť každý sám.

Môžu sa javiť ako lúživé a verejnosťou kladne prijímané akékoľvek opatrenia negatívne dopadajúce na sudcovský stav. Vnímanie justície je také, aké je, v niektorých prípadoch si za to môžeme sami, v iných nie. Výkonná ani zákonodarná moc by však v štáte nemali byť na to, aby prijímali len rozhodnutia, pri ktorých očakávajú potlesk davu. Obe zložky štátnej moci by nemali zabúdať na to, že rovnocenná s nimi je aj tretia zložka, a to moc súdna. Táto je od nich závislá nielen tým, že si na seba nezarába sama, ale aj tým, že je viazaná ich rozhodnutiami pretavenými do platných právnych predpisov. Máme za to, že ostatné zložky štátnej moci by mali byť pri všetkých opatreniach zasahujúcich do fungovania moci súdnej, vrátane odmeňovania a sociálneho zabezpečenia sudcov, mimoriadne obozretné a nemali by zabúdať na to, že materiálne zabezpečenie sudcov je všade vo svete vnímané ako jedna zo záruk sudcovskej nezávislosti. Preto by mali potrebu akýchkoľvek zásahov do existujúceho stavu v tejto oblasti vždy náležite analyzovať, dôkladne zvážiť, ale hlavne o nich vecne a odborne diskutovať aj s predstaviteľmi súdnej moci. Toto nám pri predložennom návrhu chýba.

Obávame sa, že skutočným účelom predkladanej novely nie je deklarované zlepšenie finančnej situácie štátneho rozpočtu v súvislosti s pandémiou ochorenia Covid-19, ale potrestanie sudcovského stavu, ktorý je v súčasnosti aj vinou niektorých jeho členov (ktoré aj plénum tunajšieho súdu vo svojom stanovisku zo dňa 06.11.2019 odsúdilo) v nemilosti verejnosti a dôvera v ktorý je na mimoriadne nízkej úrovni. Aj tieto nepriaznivé javy je nepochybne potrebné riešiť, avšak inými prostriedkami ako plošným trestaním všetkých sudcov znížením miery ich sociálneho zabezpečenia.

Aj my ako sudcovia si uvedomujeme zložitú hospodársku situáciu na Slovensku. Uvedomujeme si, že všetci musíme svojím spôsobom znášať doteraz netušené dôsledky vyplývajúce z ekonomickej krízy. Sme ochotní prijať aj nepríjemné opatrenia, ktoré môžu mať aj nepriaznivý dopad na našu vlastnú ekonomickú situáciu a na ekonomickú situáciu našich rodín. Avšak takéto opatrenia nesmú byť prijaté bez predchádzajúcej odbornej diskusie, bez predchádzajúcich analýz ich skutočného pozitívneho dopadu a bez zhodnotenia času, na ktorý sú potrebné. Zároveň je spravodlivé očakávať, že tieto opatrenia budú postihovať aj iné skupiny ľudí odmeňované z prostriedkov štátneho rozpočtu (členov vlády, poslancov, prípadne ich asistentov nevynímajúc, rovnako nevynímajúc iných štátnych zamestnancov /viď rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-64/14/).